

BATA JÁNOS KÉT VERSE

ISTENRŐL, HAZÁRÓL, SZERELEMRŐL

Jung Károlynak

(Kiálltál a kanizsai mozi terem színpadára,
s jó rétori hanghordozással elmondtad:
a te verseid nem útközben keletkeznek,
jól átgondoltak, hosszas tépelődést hordoznak magukban,
és szólnak Istenről, hazáról, szerelemről.)

Ő a kezdet és a vég – az alfa és az ómega.
Ő az egy és a három – az oszthatatlan és az osztható.
A rejtőzködő és a bennünk bujdosó
gyarló és nemes, a dölyfös és a kegyes.
Ő az, kit gránát tép szét, és az is Ő,
ki még világra sem jött, s már nem is élő.
Bennünk van Ő, mindannyiunkban – jókban és gyarlókban,
a hóhérban éppúgy, mint áldozatában.
De benne rejtőzködik Ő minden fűben, fában és állatban,
kutyánk tekintetében és szarvasok rianásában.
Az áldozati bárány torkát elmetszik, és vigyáznak,
csontja ne törjék – ott van Ő a bárány utolsó sikolyában.
Diófák leveleiben, hatalmas tölgyek koronájában –
amíg lesznek, megtaláloed Őt.
Mert Ő a kezdet és a vég – az alfa és az ómega.
Ő a minden – Ő a semmi.

A Duna és a Tisza köze – hazánk ennyi.
Mint jó asszonyod combja, úgy ölel e két folyó –
és rejt majd földje magába, mint jó asszonyod öle.

A két ősi folyam között szakad ránk az ég,
 kiknek ősei közt nincs tudós, próféta, hadvezér.
 Elődeink parasztok, kubikosok, hajósok és betyárok,
 mint ama Törteli Ignác, Veszelka Imre vagy
 a nevezetes Rúza Sándor. Őseink közt nincs
 tudós, nincs próféta és hadvezér – elvétele
 pap, kántor és tanító. (Egyiküket épp a
 napokban temették.) De ha kérdenéd az adorjáni,
 martonosi vagy ludasi összeaszott nénikét, ő választ
 adna gyötrő kérdésedre: honnan jössz, ki vagy, és merre mész?

Hazánk az ég, és hazánk a föld, a tűz, a víz és a lég –
 a Duna és a Tisza köze – mint jó asszonyod öle.
 Járják a hajósok a Dunát és a Tiszát – bennük emberi
 és állati hullák. Járják a hajósok a Dunát és
 a Tiszát – az ötven év, talán még annyi se –
 hány ezer sorsot mosott egybe? Jégen a lék,
 bennünk a tér, mi üresen tátongott, másfél emberöltőn
 át, emberi lelkekért kiált. Érettük, kiket
 halálukban tagadtunk meg, mintha rablőgyilkosok lettek
 volna. Érettük, kiket úgy sodort a Tisza vize, mint nyaranként
 a haltetemeket már évek óta. Hazánk az ég és hazánk
 a föld, ott, ahol e kettő egybeér – égbe a föld és
 földbe az ég – ott akarod szedni az ezredév termését:
 a szőlőt, a búzát, de: a szárártóvist és a repkenyét.
 Hazánk az ég, és hazánk a föld, mi rejt magában
 ezer csodát – tücsköt, bogarat és lyukas koponyát,
 megtört csontokat, földdel teli tüdőt – és töviskoronát.
 Hazánk a tűz és hazánk a víz, hazánk a szél, és hazánk a lég.
 (De nem a forró, déli szél, mi fölkapott és szétszórt
 bennünket a négy égtáj felé, hanem a kemény, süvöltő
 északi, ami tábornövények füstjét és lovak dobbanását hozza
 felénk, évszázadok mélyéből.)
 Hazánk a tűz és hazánk a víz, a halványuló fényű,
 sárgás rőzseláng, és hazánk a víz, a lassú, vén komondor –
 kölykei vagyunk a Tisza két partján.

És akkor megállt az idő is a folyó fölött, az idő,
 mely addig csak bennünk folyt, de attól kezdve
 benne is, szerelmünk gyümölcsében, megállt egy
 pillanatra, a teremtés pillanatára, hogy benne előlről

kezdődjön minden, a sejtől a csillagokig, hogy benne is megfogadjon mindaz, ami benned és bennem, mindaz, ami csak kettőnkben együtt van, volt és lesz. Kettőnk szerelme az élet, ami életet volt képes adni, életet, mi tovább éltet majd bennünket is, téged és engem.

Kanizsa, 1992. november–december

BELEFAGYUNK A NYÁR FORRÓSÁGÁBA

Öt hónapos lányom mellettem
az ágyban – vajon Ágnes
miről álmodik, ha éjjelente
fölsír? Évmilliók félelmeit
hozza magával, vagy minden-
napjaink tragédiájának hullámai
jutnak el tudatába hangunk,
tekintetünk közege által?

Belefagyunk a nyár forróságába.

Tengerről álmodik-e, hatalmas,
hőmpölygő óceánról, ahonnan
érkezett, és ahova érkezünk,
a vízről, melyből lángoszlop
emelkedik ki? (Vagy talán csak
apró lángnyelvek, kékes, vörösés
föllobbanó tüzek.)

Belefagyunk a nyár forróságába.

Hányszor álmodja a zuhanást
arról a fáról, abba a szakadékba,
abba a semmibe. (A fa ága
mélységes-mély szakadék fölé
hajol. A semmi a minden.
A minden a semmi.)

Belefagyunk a nyár forróságába.

Kanizsa, 1992. VIII. 3.